

Die rol van die gemeente as geloofsgemeenskap in die begeleiding tot belydenisaflegging

B.J. de Klerk & T.F. Dreyer
Vakgroep: Praktiese Teologie
Potchefstroomkampus
Noordwes-Universiteit
POTCHEFSTROOM
E-pos: Ben.deKlerk@ac.za
thomas@gkrandburg.org.za

Abstract

The role of the congregation as a community of believers in preparation for and guidance in confirmation

Although confirmation should be the zenith of a young person's personal attachment to God and the congregation of believers, the exact opposite of this seems to be true when one considers the large number of young people who leave the church directly after their confirmation. What type of guidelines may be given to the congregation in the guiding of the youth towards their confirmation? In this article the focus shifts to the community of believers, more specifically to the role of such a community of believers in the guidance of young people in the process of preparing towards confirmation. The congregation as a community of believers is one of the most important agents in the religious socialisation of young people. The responsibility of the community of believers lies on the following levels: the persistent practice of the fourfold ministry (κοινωνία, κήρυγμα, λειτουργία and διακονία), and the involvement of the whole congregation (young and old) in this task. This approach will lend credibility to the community of believers and by doing this the young people will be drawn closer. Special attention must be given to the acceptance of the young people, self-sacrificing and loving service towards the youths, as well as the verbal and practical teaching and instruction of the youngsters. The creation of a culture of personal religious commitment, together with accountability to that commitment, will carry the youths through their own personal commitment within confirmation, while

affirming the importance of such a commitment at the same time.

Opsomming

Die rol van die gemeente as geloofsgemeenskap in die begeleiding tot belydenisaflegging

Die aflegging van geloofsbelydenis behoort die hoogtepunt van jongmense se persoonlike verbintenis aan God en die geloofsgemeenskap te wees, maar die teendeel hiervan blyk uit die groot getal jongmense wat die kerk na belydenisaflegging verlaat. Watter riglyne kan daar vir die rol van die gemeente as 'n geloofsgemeenskap in die begeleiding tot belydenisaflegging gebied word? Die fokus word in hierdie artikel verskuif na die geloofsgemeenskap en meer spesifiek na die rol van so 'n geloofsgemeenskap in die begeleiding van jongmense tot belydenisaflegging. Die gemeente as 'n geloofsgemeenskap is een van die belangrikste agente in die godsdienstige sosialisering van die jongmens, en behoort daarom 'n baie belangrike rol te speel in die begeleiding tot belydenisaflegging. Die verantwoordelikheid van die geloofsgemeenskap lê veral op die volgende terreine: die volhardende beoefening van die vier bedienings (κοινωνία, κήρυγμα, λειτουργία en διακονία) en die betrokkenheid van die hele gemeente (oud en jonk) daarby. Sodanige benadering sal geloofwaardigheid aan die geloofsgemeenskap verleen en sodoende die jongmense nader trek: gefokusde gemeenskapsbeoefening met jongmense deur besondere aandag aan die aanvaarding van jongmense, selfopofferende liefdesdiens aan jongmense en die onderrig van jongmense met woord en daad. Die skep van 'n kultuur waarin elke lidmaat erns maak met sy persoonlike geloofsverbintenis en bereid is om verantwoording te doen oor daardie geloofsverbintenis, kan daartoe bydra dat hierdie kultuur die uiteindelijke geloofsverbintenis van die jongmens tydens belydenisaflegging dra en die belangrikheid daarvan bevestig.

1. Inleiding

Die aflegging van geloofsbelydenis is die amptelike geleentheid waartydens die gelowige voor God en die gemeente antwoord op God se verbond. Die praktyk skets dikwels 'n hartseer prentjie oor hierdie saak. Volgens Hanekom en Hendriks (1996:642) staan belydenisaflegging as liturgiese handeling waarin dooplidmate formeel belydende lidmate van die kerk word, reeds 'n geruime tyd in die brandpunt:

Van die besware wat dikwels gehoor word, is dat jongmense belydenis van hulle geloof doen sonder dat daar enige ware

verbintenis gemaak word. Min persone word weggewys. Daar word van die 'worsmasjieneffek' of 'drukgeffek' gepraat. Almal is dit eens dat te veel jongmense feitlik onmiddellik na hulle belydenisaflegging van die kerktoneel verdwyn.

Burger (1991:95) sê: "Daar sal dogmaties, maar veral *prakties-teologies* baie kreatief gedink moet word aan maniere waarop 'n maksimum aantal dooplidmate gehelp kan word om via 'n egte geloofsverbintenis ten volle deel te word van die geloofsgemeenskap." Dit wil voorkom asof die navorsing wat tot dusver oor die onderwerp gedoen is grootliks gefokus het op die persone wat belydenis aflê (Hanekom & Hendriks, 1996:642-652; Dudley 1994:9; Van der Walt, 1976:155-157). Daar is egter baie min, indien enige, literatuur beskikbaar wat ondersoek instel na die rol van die gemeente as 'n gemeenskap van gelowiges in die begeleiding tot belydenisaflegging. Die oorkoepelende vraag wat in hierdie artikel bespreek word, is die volgende: Watter riglyne kan daar, vanuit die hermeneutiese wisselwerking tussen beginsels en die huidige praktyk, vir die rol van die gemeente as 'n geloofsgemeenskap in die begeleiding tot belydenisaflegging gebied word?

Die werkplan in hierdie artikel is om opsommenderwys bogenoemde beginsels aan te dui, asook om 'n oorsigtelike beeld van die huidige praktyk te verkry. Die grootste deel van die artikel sal gewy word aan praktyk-teoretiese riglyne vir die rol wat die gemeente in belydenisaflegging kan speel. In die metode word aansluiting gevind by die model wat Zerfass (1974:166 e.v.) vir die Praktiese Teologie ontwerp het. 'n Basisteorie word gevorm uit die teologiese "tradisie". 'n Metateorie word onder andere vanuit grens- en hulpwetenskappe medebepaal, en sodoende word vanuit die twee refleksiedomeine van basisteorie en situasie/werklikheid (in hermeneutiese wisselwerking) 'n nuwe praktykteorie daargestel (Venter, 1992:42-44; 1996:198-200; Heyns & Pieterse, 1990:38-39).

2. Basisteoretiese vertrekpunte

Aangesien dit in hierdie studie juis gaan oor die rol wat die gemeente (kerk) as 'n geloofsgemeenskap in begeleiding tot belydenisaflegging speel, is dit nodig om vanuit 'n prakties-teologiese hoek ondersoek in te stel na die aard van so 'n *geloofsgemeenskap*. Dit sal aan die orde kom deur kursoriese eksegese van Handeling 2:42-47. 'n Ondersoek na die aard van die *gelóófgemeenskap* maak dit noodsaaklik om aandag te gee aan die *geméénskap* wat gelowiges met mekaar moet beoefen as deel van die *gelóófgemeenskap*. Dit is juis in hierdie ondersoek wat

spesifieke opdragte vir volwasse gelowiges teenoor jong gelowiges na vore kom. Die *geméénskap van gelowiges* sal aan die orde kom deur 'n eksegetiese studie van twee van die “mekaar”-tekste. Die begroning van belydenisaflegging moet ook aandag geniet.

Die kerk is 'n skepping van God – 'n geestelike realiteit. Wanneer daar bely word dat die kerk die geloofsgemeenskap is, word dit egter ook duidelik dat dit 'n antropologiese werklikheid is. Dit is 'n gemeenskap van gewone mense (Burger, 1991:28). Die Praktiese Teologie rig hom vanuit die geestelike realiteit van die kerk op die antropologiese realiteit van die kerk. Handeling 2:42-47 volg op die vertelling van die gebeure rondom Jesus se hemelvaart, Jesus se belofte om die dissipels met die krag van die Gees toe te rus (Hand. 1:8), die uitstorting van die Heilige Gees, Petrus se preek ter verduideliking van die Pinkstergebeure en die bekering van ongeveer 3 000 mense (Oostenbrink, 1996:14).

Volgens Calvyn (1965:80) beskryf Lukas in Handeling 2:42 die wesenskenmerke van 'n ware kerk, dit wat sigbaar is vir die publieke oog. Lukas begin by die leer, wat Calvyn (1965:80) beskryf as *the soul of the church*. In die chiasme word die leer van die apostels en die gebede met mekaar verbind (Hand. 6:4). Die leer van die apostels het as inhoud die evangelie van Jesus Christus en die gebede was tot Jesus Christus en God gerig (Venter, 1986:153). Na aanleiding van die chiasiese verbinding is dit duidelik dat die onderlinge verbondenheid (gemeenskap) en die gemeenskaplike maaltyd (breking van die brood) deur die leer van die apostels en die gebede bepaal en van ware inhoud voorsien word. Die ware inhoud van die gemeenskap met mekaar en die gemeenskaplike maaltyd was Jesus Christus en God. Κοινωνία dui volgens Oostenbrink (1996:19) die konteks aan waarbinne die volharding in die leer van die apostels, die gemeenskaplike maaltye en die gebede plaasgevind het (Erasmus, 2001:52). In Handeling 2:42-47 is dit duidelik dat daar 'n baie sterk diakonale bewussyn in die gemeenskap van die gelowiges geleef het (Van Wyk, 1995:745). Hulle het alles met mekaar gedeel en na mekaar se behoeftes omgesien (Hand. 2:44).

Koinonia druk iets nuuts en dinamies in die vroeë Christelike gemeente uit. Dit vertolk die eenheid wat deur die Heilige Gees bewerk is. Die individu het volledig opgegaan in hierdie gemeenskap. Dit is nie 'n vrywillige samekoms van gewone mense omdat hulle gemeenskaplike belang besit nie. Dit is die vergadering van hulle wat deur God geroep is tot *koinonia* met Homself deur sy Seun en met mekaar (Du Rand, 1985:99). Uit die breër konteks van die

Nuwe Testament word dit duidelik dat die wesenseienskappe soos dit uit Handeling 2:42-47 na vore kom, verdiskonteer word in vier bedienings wat die gemeentes regdeur die Nuwe Testament kenmerk, naamlik die *kerugma* (κήρυγμα), *leitourgia* (λειτουργία), *diakonia* (διακονία) en *koinonia* (κοινωνία). Dit is duidelik dat goeie kategese en Christelike onderrig alleen (sonder leitourgia, koinonia en diakonia) nie gaan help om jongmense vir die kerk te behou nie. Jongmense sal moeilik deel van die geloofsgemeenskap kan word en bly indien daar nie 'n lewende geloofsgemeenskap is waarin hulle dié dinge wat vir hulle in die onderrig geleer word, prakties kan sien gebeur en prakties kan beleef nie (Burger, 1999:228)

Dit gaan in koinoniale aktiwiteite om *mense* – mense wat *mekaar* raaksien, vir *mekaar* omgee, vir *mekaar* verantwoordelikheid aanvaar en sodoende leer om *mekaar* lief te kry soos Christus beveel het (Burger, 1999:231). Elkeen van die mekaar-opdragte kan van toepassing gemaak word op die verantwoordelikheid van volwasse gelowiges en die volwasse geloofsgemeenskap teenoor jong gelowiges (Anon., 2002), maar slegs twee word hier as voorbeelde aangedui. Die eerste is “aanvaar mekaar”. Dit is duidelik dat hierdie woord baie meer inhou as om mekaar bloot te “verduur” of te “verdra” (Heystek, 2000:94). Dit word bevestig deur die indikatief van hierdie imperatief. Christus het menslik gesproke genoegsame rede gehad om selfs gelowiges vanweë hulle sonde te verwerp, maar Hy aanvaar hulle! Die opdrag vir gelowiges om mekaar te aanvaar, vloei dus voort uit die feit dat Christus hulle aanvaar het en nog steeds aanvaar.

Die tweede opdrag is: “leer en onderrig mekaar”. Wanneer die opdrag van Kolossense 3:16 spesifiek toegespits word op die verantwoordelikheid van die gemeente as 'n geloofsgemeenskap teenoor jong gelowiges, word dit reeds in die verklaring van die woorde duidelik dat die leer en onderrig nie beperk kan word tot die klaskamersituasie nie (Kilian, 1992:373). Die beste vorm van onderrig vir 'n jongmens is om in 'n gemeenskap van gelowiges groot te word waarbinne die tradisies getrou oorgedra word deur rituele en leefwyse, waarbinne hy/sy versorg word en tot geloofsvolwassenheid begelei word en waarbinne hy/sy voorberei word vir individuele en gesamentlike diens in die gemeente en samelewing tot eer van God (Westerhof, 1976:50; Breed, 1994:253). Die jongmens word onderrig deur saamdoen en saamluister en ook deur die waarneming van volwasse medegelowiges in hulle beoefening van die kerugma, koinonia, leitourgia en diakonia (Breed, 1994:258; Kilian, 1992:375). Die “mekaar”-opdragte in die

Bybel trek saam in die gebod om mekaar lief te hê. Die liefde wat as opdrag vir gelowiges gegee word, is nie in die eerste plek 'n emosie of gevoel nie, maar 'n daad van selfopoffering waarin God se eer en ander mense se belange gedien word.

In die “mekaar-atmosfeer” kry die verbondskind geleentheid om belydenis van geloof af te lê. Die belydenis van Tomas kan as voorbeeld dien van so 'n belydenis. Uit Johannes 20:28 kan afgelei word dat die toeëiening van die genade beteken dat 'n gelowige nie net weet wie Jesus Christus is nie, maar dat hy/sy hom-/haarself persoonlik aan God verbind deur Jesus as *sy/haar* Here en *sy/haar* God te erken. Die persoon wat hom/haar deur so 'n openbare geloofsbelydenis aan Christus verbind, verbind hom-/haarself aan die opgestane Here, die volstreckte Heerser oor alle dinge en alle magte en stel hom-/haarself so vrywillig onder sy heerskappy (Henry, 1996). God se handeling met die gelowiges in Christus moet in die geloofsgemeenskap nie net verstaan word nie, maar ook ervaar word en realiseer in die geméénskap van gelowiges met mekaar. By die geloofsbelydenis verbind 'n verbondskind hom-/haarself aan die gemeenskap van gelowiges – om daarbinne hulp en ondersteuning te kry, maar om ook as belydende gelowige hulp en ondersteuning te gee (Burger, 1991:88).

Die volgende basisteoretiese beginsels kan op grond van die voorafgaande geïdentifiseer word:

- *Die geloofwaardigheid van die geloofsgemeenskap:* Hierdie geloofsgemeenskap het 'n aantrekkingskrag en is geloofwaardig indien die vier wesenseienskappe van die geloofsgemeenskap, naamlik *κοινωνία*, *κήρυγμα*, *λειτουργία* en *διακονία* in kongruensie met mekaar is en met volharding beoefen word.
- *Gefokusde gemeenskapsbeoefening met jongmense binne die geloofsgemeenskap:* Binne hierdie geloofsgemeenskap het volwasse gelowiges die verantwoordelikheid om gemeenskap met jong gelowiges te beoefen deur hulle te aanvaar, te dien, met woord en daad te onderrig om hulle sodoende vir die geloofsgemeenskap te behou, tot geloofsvolwassenheid te vorm en tot navolging van Christus te lei.
- *Geloofsverbintenis binne die geloofsgemeenskap:* Die jong gelowige moet as deel van die geloofsgemeenskap begelei word tot belydenisaflegging as die hoogtepunt van 'n persoonlike verbintenis aan God en die gemeente, wat gegrond is in kennis

en die gepaardgaande persoonlike toeëiening van die genade in Christus.

3. Metateoretiese perspektiewe

Op die voetspoor van die prakties-teologiese model van Zerfass (1974:164-177) word vervolgens aandag gegee aan die huidige situasie ten opsigte van die rol van die gemeente as 'n geloofsgemeenskap in die begeleiding van jongmense tot belydenisaflegging. 'n Belangrike hulpmiddel wat kan lig werp op die situasiewerklikheid, is hulpwetenskappe. Heyns en Pieterse (1990:37) verstaan onder "metateorie" 'n teorie waarin wetenskaplike vertrekpunte uitgespel word wat raakvlakke met ander vakke deel, dit wil sê vakke wat aspekte van dieselfde werklikheidsveld ondersoek. Kennis van ander wetenskappe kan dus ingespan word om 'n juiste beeld van die werklikheid te verkry (Heystek, 2000:127). Die Sosiologie sal oorsigtelik betrek word as metateoretiese ondersoekveld met die fokus op die godsdienstige sosialisering van die jongmens binne die geloofsgemeenskap.

Binne die Sosiologie kom die sosialisering van die mens ter sprake. Volgens Knuttila (1996:73) is die sosialiseringsproses een van die belangrikste konsepte in die Sosiologie. Sosialisering vind plaas deur middel van menslike interaksie (Schaefer & Lamm, 1997:58). Popenoe *et al.* (1998:80) beskryf sosialisering as "the process of social interaction through which people acquire personality and learn the ways of a society or group". Calhoun *et al.* (1997:120) verklaar sosialisering in ooreenstemming hiermee as die proses waarin 'n individu die houdings, norme en waardes aanleer wat van hom verwag word as deel van 'n spesifieke samelewing of sosiale groep. Sosialisering is dus 'n noodsaaklike skakel tussen die individu en die sosiale struktuur waarbinne daardie individu leef en dit vind binne 'n bepaalde sosiale sisteem of gemeenskap plaas. Wanneer hierdie definisie van sosialisering toegepas word op die geloofsgemeenskap (kerk) as so 'n sosiale sisteem, word die terrein van godsdienstige sosialisering betree. Dit is dus ook nodig om godsdienstige sosialisering te definieer. Van der Ven *et al.* (1997:867) beskryf hierdie proses soos volg: "... religious socialization refers to the transfer of religious values and norms by one generation to the next". Schaefer en Lamm (1997:59) dui met die volgende stelling die *agente* van sosialisering aan:

We will, of course, learn a great deal from those people most important in our lives – immediate family members, best friends,

and teachers. But we also learn from people we see on the street, on television, and in films and magazines.

Sosialiseringsagente is dus persone, groepe en instellings wat betrokke is in die proses van sosialisering (De Wit & Booysen, 1995:7).

Die familie as sosialiseringsagent is van besondere belang, aangesien daar na die kerk (geloofsgemeenskap) as die huisgesin van God verwys word. Die familie word sedert die begin van die geskiedenis van die mensdom gesien as die belangrikste agent van sosialisering (Popenoe *et al.*, 1998:92; Schaefer & Lamm, 1997:71; De Wit & Booysen, 1995:7-9). Die verhoudings wat 'n kind met sy ouers en met ander volwasse gelowiges binne die "familie" van gelowiges vorm, is uiteindelik die bloudruk vir al sy ander verhoudings. Dieselfde geld vir die kind se verhouding met God, wat tot 'n groot mate bepaal en gerig word deur die intensionele en insidentele voorbeeld wat volwassenes binne die geloofsgemeenskap stel. Van der Ven *et al.* (1997:867) beskryf in godsdienstige sosialisering die begrippe *intensionele* en *insidentele* of *onintensionele* onderrig soos volg:

Although some main events in this process happen without the two parties involved, namely the older generation and the young people, being aware of them or intentionally aiming at them, other events take place while the parties are conscious of them and willingly directed to them.

Intensionele sosialisering verwys in ideale omstandighede na dít wat volwassenes intensioneel doen, deur middel van onderrig en dien-ooreenkomstige stappe, om jongmense in 'n sekere rigting te stuur om 'n spesifieke doel te bereik (Van der Ven *et al.*, 1997:868). 'n Goeie voorbeeld hiervan is kerklike kategese. Onintensionele onderrig beteken dat die kind in die sosialiseringproses 'n bepaalde vaardigheid of gesindheid aanleer sonder dat die intensie van onderrig teenwoordig was. Sosialisering vind ook plaas wanneer 'n kind die waarde, betekenis, effektiwiteit en doeltreffendheid van ander mense se optrede evalueer vanuit sy eie oogpunt en konteks (Van der Ven *et al.*, 1997:867). Hierdie beskrywing van sosialisering bring 'n ander baie belangrike aspek na vore. Dit gaan daaroor dat sosialisering nie 'n eenrigtingproses is nie. Schaefer en Lamm beskryf hierdie saak as *omgekeerde sosialisering*. Omgekeerde sosialisering verwys na die proses waarin die mense wat gesosialiseer word terselfdertyd die "sosialiseerder" sosialiseer (Schaefer & Lamm, 1997:73). Daar is egter dikwels konflik tussen die inten-

sionele sosialisering en die onintensionele sosialiserings binne die kerk (Van Wyk & Venter, 2003:8). Dit wat by die kerk geleer word deur middel van prediking, kategetiese en huisbesoek en dit wat volwasse gelowiges as voorbeelde doen, stem nie altyd ooreen nie. Inteendeel, wat hulle doen, negeer dikwels dit wat hulle sê.

Die geloofsgemeenskap is die ruimte waarbinne godsdienstige sosialisering plaasvind. Belydenisaflegging kan gesien word as die hoogtepunt van die godsdienstige sosialiseringsproses. Die sosiologiese perspektiewe het bevestig dat dit wat die gemeente sê (κήρυγμα) met die oog op intensionele sosialisering, in kongruensie moet wees met dit wat die gemeente doen (κοινωνία, λειτουργία en διακονία) as onintensionele sosialisering. Die belangrikheid van kontak tussen volwasse gelowiges en jong gelowiges is bevestig met die bykomende perspektief dat die kontak nie net noodsaaklik is vir die godsdienstige sosialisering van jong gelowiges nie, maar ook vir dié van die volwassenes.

'n Empiriese studie is ook gedoen ten einde 'n blik op die werklike situasie te verkry (Leuschner, 2001:49). Teologiese teorieë word altyd beïnvloed deur die mens se konteks waarin hy teologiseer (Heystek, 2000:168). Hierdie konteks is die empiriese werklikheid (Heyns & Pieterse, 1990:73). Die doel van die empiriese ondersoek is om kennis te genereer wat dit moontlik sal maak om 'n huidige, onbevredigende situasie (werklikheid) na 'n werklikheid wat meer aanvaarbaar is, te verander (Heitink, 1999:223-225). In hierdie artikel is verkennend navorsing gedoen om te bepaal wat die huidige rol van die gemeente is as 'n geloofsgemeenskap in die begeleiding tot belydenisaflegging. 'n *Kwalitatiewe* metode is gevolg waar induktief te werk gegaan is (Leuschner, 2001:49). Daar is dus deur onderhoude met betrokke mense (induktief) tot sekere bevindings gekom (Heyns & Pieterse, 1990:81). Halfgestruktureerde onderhoude is met 'n voorafgekoose groep individue gevoer. 'n Paneel van twintig persone is saamgestel, vyf uit elk van vier gemeentes binne die GKSA. Die gemeentes wat gekies is, is een stadsgemeente, twee semi-stadsgemeentes en een plattelandse gemeente. Uit elkeen van hierdie gemeentes is die volgende persone gekies: Die predikant, as herder, leraar en kategeet, 'n ouderling, een volwasse vrouelidmaat, sodat 'n beter balans tussen die geslagte bewerk is (aangesien die predikante en ouderlinge almal mans is), een belydende lidmaat (tussen twintig en 28 jaar oud, manlik of vroulik) en een lidmaat in die belydenisklas (manlik of vroulik). Die finale verhouding was twaalf manlike en agt vroulike respondente.

Slegs een van die vrae en die respons daarop kom hier aan die orde,¹ naamlik: Wat is die betrokkenheid van volwasse gelowiges in die hele proses van begeleiding tot belydenisaflegging in julle gemeente? Is dit genoegsaam? Het volwasse gelowiges 'n verantwoordelikheid om jong mense deel te maak van die geloofsgemeenskap en hoe kan hulle dit doen?

Dit het baie duidelik uit al die antwoorde geblyk dat die begeleiding van jongmense in al die gemeentes neerkom op die ouers en die formeel aangewese persone, naamlik die predikant en hulpkategete. Die res van die gemeente is meesal redelik onbetrokke as dit kom by geloofsvoorbereiding, of die vorming tot geloofsrypheid. In een van die gemeentes is daar wel 'n groep ouers wat hulle kleingroepaktiwiteite sodanig inrig dat dit direk op die jongmense fokus. Oor die algemeen kom alles neer op die formeel-aangewysde persone en die gemeente as 'n eenheid en as liggaam ondersteun nie die formele onderrig nie. Almal was dit eens dat volwasse gelowiges (formeel-aangewysde persone sowel as die res van die gemeente) 'n groot verantwoordelikheid het om jongmense deel te maak van die geloofsgemeenskap en om vir hulle te wys wat hulle rol en roeping in die gemeente is. Daar is tans 'n onnatuurlike situasie in die gemeentes: daar word gespesialiseerde katekisasie gegee, sonder om vir die jongmense te wys waar hulle in die liggaam inpas. Daar is nie 'n spontane organiese leerproses waardeur kinders deel gemaak word en leer wat kerk is nie.

Volwassenes kom nie daartoe om jongmense te leer hoe om in die daaglikse lewe Christen te wees en om aan hulle te toon dat dit wat hulle in die kerk hoor en bely, relevant is en 'n verskil maak nie – en dat dit bruikbaar is in die daaglikse lewe. Volwassenes se positiewe gesindheid en aktiewe deelname in die gemeente behoort 'n groter rol in jongmense se gevoel oor kerkwees en gemeentewees te speel. Omdat daar nie 'n warm, liefdevolle atmosfeer in die meeste van die vier gemeentes is nie en volwasse lidmate nie self leef vanuit 'n vaste geloofsverbintenis met God en die gemeente nie, kan jongmense moeilik vir die kerk behou word. Al die ondervraagdes het die versugting dat hulle opgewondenheid oor die geloofsgemeenskap jongmense sal nader trek en as't ware insuig in die kerklike lewe. Die verandering moet dus nie in die eerste plek plaasvind by die jongmense nie, maar by die volwassenes. Daar

1 Opnames van die ander vrae en die onderhoude is by die outeur op CD-ROM beskikbaar.

moet 'n hartsverandering en fokusverskuiwing by gemeentede plaasvind.

Dit is tans 'n algemene tendens dat 'n groot aantal jongmense na belydenisaflegging nie meer by die gemeente of kerkverband waarbinne hulle belydenis afgelê het, inskakel nie. Sommige jongmense skakel by ander kerkgroepe in, maar daar is ook diegene wat totaal van die kerk verwyderd raak. Alhoewel die oorsaak hiervoor tot 'n sekere mate by jongmense self gesoek is, was die oorgrote meerderheid van die respondente dit eens dat die probleem by die geloofsgemeenskap lê. Dit gaan oor hoe jongmense die kerk as 'n geloofsgemeenskap beleef. Op die oomblik lyk dit nie baie positief nie. Die kerk het vir baie jongmense die eensgesindheid, warmte, dinamika en entoesiasme van 'n aktiewe geloofsgemeenskap verloor en daarom is daar geen suigrag nie. Jongmense se worstelings en vrae na aanleiding van dit waarmee hulle gekonfronteer word, word nie deur die huidige manier van kerkwees hanteer of beantwoord nie, en daarom koop hulle nie meer daarop in nie.

Die respondente was dit eens dat belydenisaflegging die hoogtepunt is van 'n persoonlike verbintenis aan God en die gemeente en dat dit uiteindelik vir die hele gemeente 'n bewys van God se verbondstrou is. Die huidige situasie word gekenmerk deur druk van die gemeenskap op jongmense om belydenis af te lê sonder dat hulle noodwendig daarvoor gereed is, en daarom besef baie jongmense nie die erns daarvan nie. Daar word groot klem op die formele geleentheid geplaas, sonder dat die grootsheid van dit wat gebeur, werklik tot lidmate deurdring. Daar is ook nie meer 'n werklike opgewondenheid by die gemeentes te bespeur oor jongmense wat belydenis aflê nie.

4. Praktikteoretiese riglyne

Om praktikteoretiese riglyne daar te stel, word die basisteoretiese beginsels, met in agneming van die metateoretiese perspektiewe in hermeneutiese wisselwerking met die situasiewerklikheid geplaas (Heystek, 2000:201; Erasmus, 2001:103). Die doel hiermee is die artikulering van praktikteoretiese riglyne ten einde verstellings aan die praktyk te maak, om dit sodoende nader aan die basisteorie te kry (Leuschner, 2001:68). Die riglyne word aangedui in ooreenstemming met die drie basisteoretiese riglyne waartoe gekom is.

4.1 'n Fokus op die geloofwaardigheid van die geloofsgemeenskap

Geloofwaardigheid hou in dat dit wat die gemeente is (die identiteit van die gemeente as 'n in-Christus-herskepte-geloofsgemeenskap), sê/bely, bid en doen (wat alles te doen het met die roeping van die gemeente) in kongruensie met mekaar moet wees. Die basisteoretiese beginsel wat hieroor handel, is soos volg geformuleer: Die geloofsgemeenskap het 'n aantrekkingskrag en is geloofwaardig indien die vier wesenseienskappe van die geloofsgemeenskap naamlik *κοινωνία*, *κήρυγμα*, *λειτουργία* en *διακονία* in kongruensie met mekaar is en met volharding beoefen word.

Die metateoretiese perspektiewe toon aan dat dit dikwels juis die ongeloofwaardigheid van die geloofsgemeenskap is wat jongmense in die kerk laat twyfel. Uit die groot hoeveelheid jongmense wat na belydenisaflegging nie meer by die onderskeie geloofsgemeenskappe inskakel nie, word dit duidelik dat die gemeentes hulle suigkrag verloor het. Die vernaamste oorsaak hiervan is die feit dat die *κοινωνία*, *κήρυγμα*, *λειτουργία* en *διακονία* (dit wat die gemeente is, sê, bid en doen) nie meer in kongruensie met mekaar is nie. Jongmense ervaar nie dat dit wat vir hulle geleer word, sigbaar word in die bestaanswyse, aanbidding en dienswerk van die geloofsgemeenskap nie.

4.1.1 Riglyne vir die herstel van die geloofwaardigheid van die geloofsgemeenskap

Daar sal spesifiek gefokus word op jongmense se deelname aan en betrokkenheid by die vier bedienings, ten einde hulle vertrouwe in die geloofsgemeenskap te herstel. Dit word egter voorafgegaan deur algemene riglyne ten opsigte van die herstel van die geloofwaardigheid van die geloofsgemeenskap.

- Die formulering van 'n bedieningstrategie wat ewe sterk rus op al vier bedienings van die gemeente, sal baie daartoe bydra dat die vier bedienings binne die gemeente in kongruensie met mekaar is.
- Daar moet in so 'n bedieningstrategie (wat geformuleer is vanuit die vier bedienings wat elkeen 'n opbou- en uitboukarakter het) in gelyke mate gefokus word op die gemeente se opbou na binne, net soos met die uitbou na buite (Burger, 1999:112).

Koinonia

Κοινωνία dui op die onderlinge gebondenheid van gelowiges met God en met mekaar en kom na vore in die gelowiges se onderlinge ondersteuning van en gemeenskap met mekaar. Die metateoretiese perspektiewe het dit duidelik laat blyk dat gemeentes veral te kort skiet ten opsigte van hierdie warm, liefdevolle geloofsgemeenskap met mekaar. Na aanleiding van die metateoretiese perspektiewe oor sosialisering kan κοινωνία beskou word as 'n baie belangrike faset in onintensionele godsdienstige sosialisering.

- Volwassenes moet moeite doen om die jongmense by hulle koinoniale aktiwiteite te betrek. Die koinonia tussen jongmense en volwassenes word bevorder indien jongmense by die gemeente-aktiwiteite betrek word.
- Praktiese maniere waarop dit kan gebeur, is deur:
 - Kampe wat geleentheid skep vir jongmense en volwassenes om met mekaar gemeenskap te beoefen. Die kampprogram moet dus sodanig ingerig word dat dit nie die volwassenes en jongmense se aktiwiteite skei nie.
 - Wyksbyeenkomste wat beplan word rondom die bevordering van gemeenskap tussen die volwassenes en jongmense.
 - Gemengde kleingroepe of Bybelstudiegroepe wat die atmosfeer skep waarbinne volwasse en jong gelowiges met mekaar en met God gemeenskap kan beoefen.
- 'n Baie belangrike riglyn in die koinoniale verhouding van die gemeente onderling, maar veral in die verhouding tussen jongmense en ouer mense is dat lidmate moet leer om hulle gebrokenheid en skuld onderling (ook in die verhouding tussen jongmense en ouer mense) te bely, en mekaar in liefde te vermaan. Dit sal die persepsie wat daar by heelwat jongmense heers, naamlik dat die ouer mense reeds die sonde oorwin het en nooit geloofsworstelings ondergaan nie, verander.
- Daar moet aandag gegee word aan die vertrouensverhouding tussen al die lidmate, maar veral tussen dié van jongmense en volwassenes, sodat jongmense volwasse gelowiges in die gemeente met vrymoedigheid kan nader met hulle bekommernisse, vrese, hartseer en ook vreugdes.

Kerugma

Κήρυγμα, of te wel *kerugmatiese diens* verwys na alle aktiwiteite in die gemeente wat primêr gefokus is op die Bybel en sy unieke boodskap – hetsy dit is om die boodskap beter te hoor, dit te verstaan, dit met ander te bespreek of om dit deur te gee aan mense wat dit nog nie ken nie. Van hierdie waarheid is die geloofsgemeenskap (oud en jonk) die boodskapper (Erasmus, 2001:108).

- Die κήρυγμα moet op die hier en nou van die jeug insny en moet die koms van die Christus-aangebreekte werklikheid verkondig (Nel, 1998:89). Die jongmense se lewensomstandighede en spesifieke probleme moet in die Woordbediening (prediking, huisbesoek en kategeese) aandag geniet, sodat hulle die relevansie daarvan duidelik kan raaksien.
- Die verkondiging van die Woord tydens prediking, huisbesoek en kategeese is instrumente in die intensionele godsdienstige sosialisering van die jongmens, spesifiek ten opsigte van die vorming en ontwikkeling van normes en waardes, soortgelyk aan dié van die geloofsgemeenskap. Daarom moet die Woordbediening gepaard gaan met praktiese riglyne vir die uitleef van die Skrifboodskap binne die leefwêreld van die jongmense. Riglyne vir die toepassing van die Woordbediening kan ook geformuleer word in deelnemende groepsbespreking, waar volwassenes en jongmense bymekaar kom om spesifiek aandag te gee aan die uitdagings wat die toepassing van die Woordbediening vir jongmense bied.
- Daar moet verder ruimte gemaak word vir onintensionele kerugmatiese diens. Daar moet dus ook geleenthede geskep word waar jongmense kan sien hoe dít wat in die Woordbediening aan die orde gekom het, sigbaar word in die lewe van volwasse gelowiges. Jongmense moet ook die hoop in volwassenes sien dat God in beheer is en bly ten spyte van die gebrokenheid van die wêreld (vgl. Erasmus, 2001:109).
- Verder moet daar baie meer klem gelê word op die spontane getuienis van gewone gelowiges teenoor mekaar, maar ook in die wêreld. Die voordeel hiervan is enersyds dat ongelowiges vir die Here en die kerk gewen kan word en andersyds dat dit die vertrouwe van jongmense in die kerk en die geloofwaardigheid van die kerk in die wêreld sal herstel.

Leitourgia

Λειτουργία dui op dit wat mense persoonlik, huislik en gemeentelik (kerklik) doen wanneer hulle God ontmoet, na Hom luister en Hom aanbid, godsdiens beoefen en Hom verheerlik. Λειτουργία is iets wat mense ook vanuit die erediens van die gemeente saam met hulle die lewe moet inneem (Burger, 1999:205; Rom. 12:1-2).

- Die geloof van die gemeente moet sigbaar word in die liturgie (Hand. 2:42) sodat jongmense in die proses van begeleiding tot belydenisaflegging sal besef dat God waarlik in die samekoms van die gelowiges teenwoordig is en dat die gemeente daar saamkom om Hom te ontmoet.
- So 'n kragtige, dinamiese liturgie waarin die geloof van die gemeente sigbaar word, vloei voort uit die besef van die teenwoordigheid van God in die samekoms, die opregte verootmoediging voor God, die kragvolle spreek van God in die Woorddiens, die bewuste en deurleefde aanbidding van God in die antwoord van die gemeente en die wegstuur van die gemeente om God in hulle huis, binnekamer en daaglikse lewe met oorgawe te dien.
- Κοινωνία in die erediens word veral bevorder deur sang. In hierdie opsig speel die gemeentesang 'n baie belangrike rol, aangesien sang 'n aktiewe handeling is waarin die hele gemeente aan die gesprek met God deelneem. Gemeentesang moet só ingerig word dat lidmate en veral jongmense daardeur aan hulle emosies van dankbaarheid, opgewondenheid, blydskap, hartseer en sondebefes uitdrukking gee, terwyl hulle God gesamentlik aanbid. Gemeentesang kan met groot vrug ingespan word om die feestelike karakter van die gereformeerde erediens tot sy reg te laat kom.
- Jongmense kan verder by die erediens betrek word deur hulle 'n geleentheid te gee om die erediens binne die gestelde raamwerk saam met die predikant te beplan.
- Daar moet verder ook baie meer aandag gegee word aan simboliek in die erediens. Die benutting daarvan in die verrykking van die aanbidding van die gemeente behoort die jeug ten goede te kom (Nel, 1998:90).
- Die geloofwaardigheid van dit wat in die erediens gebeur, word bevestig en versterk deur die gemeente se liturgie in die "erediens van die lewe". Dit is hierdie getuienis wat 'n suigkrag

vorm en ongelowiges en ook jong gelowiges wat nog in die proses is om 'n vaste verbintenis met God en die gemeente aan te gaan, nader trek.

Diakonia

Διακονία verwys na die oproep van die evangelie tot die geloofsgemeenskap om God nie net te dien met gebede (λειτουργία) en woorde van getuienis (κήρυγμα) nie, maar om Hom ook te dien met selfverloënde dae van liefdesdiens teenoor hulle medemense. Die metateoretiese perspektiewe het die feit dat die διακονία dikwels nie realiseer nie, uitgewys as een van die groot oorsake van die kerk se ongeloofwaardigheid. Jongmense ervaar die kerk as selfgesentreerd, terwyl hulle in ooreenstemming met die Bybelse begrip van διακονία, 'n behoefte het aan dinamiese, sigbare gemeenskapsbetrokkenheid (Nel, 1998:93).

- Gemeentes moet hulle identiteit as diensvolk van God voortdurend ontdek, ontgin en uitleef en tegelyk die jongmense deel maak van die dienswerk, die oomblik wanneer hulle daarvoor gereed is (Nel, 1998:93).
- Bewusmaking is die wegspringplek vir die begeleiding van mense tot selfopofferende liefdesdiens. Jonk en oud moet begelei word om die nood binne hulle bepaalde leefwêreld raak te sien, sodat hulle daardeur geraak en beweeg kan word. Blootstelling van lidmate aan mense wat diens en hulp nodig het, is daarom belangrik.
- Daar moet geleenthede geskep word en daadwerklik daartoe gewerk word om lidmate, en veral jong lidmate, die geleentheid te gee om met hulle energie en gawes in die liggaam van Christus onderling en ook in die wêreld diensbaar te wees.
- Behalwe vir georganiseerde geleenthede, moet daar ook ruimte gemaak word vir die inisiatief van veral die jong gemeentede by die bepaling van die gemeente se dienswerk. Jong lidmate wat inisiatief neem, moet toegelaat word om eienaarskap van sekere projekte te neem (Burger, 1999:258).
- Terugvoer oor lidmate se dienswerk is baie belangrik om uiteindelik die geloofsgemeenskap – en veral die jongmense – bewus te maak van die feit dat die gemeente 'n verskil maak in die omgewing waar hulle hulleself bevind. Dit versterk uiteindelik die geloofwaardigheid van die gemeente.

4.2 Gefokusde bediening van die jeug deur die geloofsgemeenskap

Die basisteoretiese beginsel lui soos volg: Binne hierdie geloofsgemeenskap het volwasse gelowiges die verantwoordelikheid om gemeenskap met jong gelowiges te beoefen deur hulle te aanvaar, te dien, met woord en daad te onderrig en hulle sodoende vir die geloofsgemeenskap te behou, tot geloofsvolwassenheid te vorm en tot navolging van Christus te lei.

Die metateoretiese perspektiewe na aanleiding van hierdie basisteoretiese beginsel, het egter die volgende resultate opgelewer: Dit het duidelik geword dat die volwasse gelowiges binne die geloofsgemeenskap nie hulle verantwoordelikheid om gemeenskap met jong gelowiges te beoefen, deur hulle te aanvaar, te dien, met woord en daad te onderrig en hulle sodoende vir die geloofsgemeenskap te behou, nagekom nie. Die vorming tot geloofsvolwassenheid word hoofsaaklik oorgelaat aan die formeel-aangewysde persone wat normaalweg die predikant en die hulpkategete is.

4.2.1 Riglyne vir 'n gefokusde beoefening van gemeenskap met jongmense

- Volwasse gelowiges moet nie die jongmense wat nog onvolwasse (“swak”) is in die geloof veroordeel nie, maar wel in liefde tereg wys en begelei op die geloofspad.
- Volwasse gelowiges moet versigtig wees om nie op grond van tradisies, reëls en wette, wat nie noodwendig Bybelse voorskrifte is nie, jongmense se gemeenteblydskap te blus nie. Jongmense moet aanvaar word ten spyte van hulle “andersheid”, sodat hulle binne die warmte van 'n liefdevolle geloofsgemeenskap hulleself aan God en die geloofsgemeenskap kan verbind.
- Op grond van deeglike selfondersoek moet volwassenes dit wat verkeerd is in hulle houding teenoor jongmense, biddend voor God as sonde bely; die areas waar lewens- en houdingsverandering nodig is, identifiseer, en biddend deur die krag van die Gees aksiestappe neem om die verkeerde dinge reg te stel.
- Aanvaarding van die jongmense deur volwasse gelowiges kom neer op emosionele steun in 'n tyd waarin jongmense nog besig is om hulle eie identiteit te vorm.

- As lede van die huisgesin van God word volwasse lidmate en jongmense geroep om slawe te wees vir alle ander lede van die huisgesin.
- Die volwassenes moet erns maak om uit te vind wat die behoeftes, probleme en bekommernisse van jongmense is.

4.3 Geloofsverbintenis binne die geloofsgemeenskap

Burger (1991:73) skets die belangrikheid van die geloofsverbintenis van lidmate: "Solank individue nie 'n vaste, kontroleerbare geloofsverbintenis (*commitment*) aan die visie van die gemeente het nie, kan daar geen sprake wees van 'n lewende funksionerende geloofsgemeenskap nie." Die basisteoretiese beginsel is: Die jong gelowige moet as deel van die geloofsgemeenskap begelei word tot belydenisaflegging as die hoogtepunt van 'n persoonlike verbintenis aan God en die gemeente, wat gegrond is in kennis en die gepaardgaande persoonlike toeëiening van die genade in Christus.

Die metateoretiese perspektiewe skets egter die werklike situasie soos volg: Jongmense word nie as deel van die geloofsgemeenskap begelei tot belydenisaflegging as die hoogtepunt van 'n persoonlike verbintenis aan God en die gemeente nie. Die probleem is dat volwasse lidmate baie keer 'n voorbeeld stel van 'n vae verbintenis. Daar bestaan onder baie lidmate die idee dat daar tydens belydenisaflegging geen vaste verbintenis oor enige spesifieke geloofsinsent gemaak word nie. Die outomatisme in belydenisaflegging het tot 'n groot mate daartoe bygedra dat dit 'n formaliteit geword het, en dat daar by baie min mense werklik nog 'n opgewondenheid oor dié geleentheid is.

4.3.1 Riglyne vir volwasse gelowiges om jong gelowiges met woord en daad te onderrig

- Geloofsonderrig moet 'n baie belangrike plek inneem in die jongmense se opbou en opleiding om God as deel van sy geloofsgemeenskap met vaardigheid in hierdie wêreld te verteenwoordig (Nel, 1998:90).
- Die onderrig van jongmense moet daarna streef om hulle deelwees van die geloofsgemeenskap te bevestig, hulle te begelei tot 'n persoonlike verbintenis met belydenisaflegging as hoogtepunt en hulle in staat te stel om as Christene in die wêreld te leef.

- Daar moet dus baie meer gefokus word op geloofsonderrig, wat geskied langs die weg van sosialisering (Prins, 1991:258).
- Daar moet in die onderrig van jongmense rekening gehou word met intensionele en onintensionele sosialisering.
- Intensionele sosialisering moet geskied deur die bediening van die Woord in onder andere kategetiese onderrig, prediking in die erediens, huisbesoek, huisgodsdienste en Bybelstudie in Bybelstudiegroepe of kleingroepbyeenkomste. Daar moet selfs in hierdie formele vorme van onderrig rekening gehou word met die gedagte van sosialisering. Die formele onderrig binne die gemeente mag nooit net die verantwoordelikheid van enkelinge word nie, want dit bly die verantwoordelikheid van die hele geloofsgemeenskap (Nel, 1998:79).
- In die lig van die hele gedagte van onderrig as sosialisering, moet daar in alle fasette van Woordbediening met die oog op onderrig (veral in die kategetiese), gewaak word teen formele, geoutomatiseerde transporterings van inligting (Nel, 1998:137). In die lig hiervan moet die hele “klaskamer”/ “skool-opset” van kategetiese heroorweeg word.
- Daar moet meer gebruik gemaak word van die radikale wese en karakter van die geloofsgemeenskap (Hand. 2:42-47) as die konteks en plek vir geloofsonderrig. Dit hou in dat elke aspek van die kerklike lewe en al die bedienings van die gemeente gebruik moet word vir die onderrig van die jongmense (Getz, 1976:78).
- Daar moet op ’n meer bewustelike en intensionele wyse aandag gegee word aan onintensionele sosialisering in en deur die manier waarop die gemeente as ’n geloofsgemeenskap in hierdie wêreld ten dienste van die koninkryk van God bestaan.
- Prakties beteken dit dat jongmense geleenthede moet kry waar hulle kan sien hoe volwasse gelowiges Christus navolg in hulle koinoniale, diakonale, kerugmatiese en liturgiese aktiwiteite, sodat hulle deur die voorbeeld van volwassenes onderrig kan word (Breed, 1994:254).
- Die inrigting van kategetiese met ’n kleingroepbenadering as grondplan, kan byvoorbeeld baie bydra om die formele onderrig te laat plaasvind binne die konteks van geloofsgemeenskap tussen die katkisante.
- In plaas daarvan om jongmense van die res van die geloofsgemeenskap te skei, kan hulle met onderrig as doel, in klein-

groepe geplaas word wat bestaan uit mense van verskillende ouderdomme. Binne so 'n kleingroep kan daar aandag gegee word aan die harts kennis sowel as verstandskennis wat noodsaaklik is vir die jongmens se geloofsgroei.

4.3.2 Riglyne vir die beklemtoning van die verbintenisaspek in geloofsbelydenisaflegging

- Daar moet ernstig aandag gegee word aan maniere om 'n einde te bring aan die outomatisme in belydenisaflegging. Geloofsrypheid, 'n gewisse kennis en 'n vaste vertrouwe wat sigbaar word in 'n vaste verbintenis aan God en die gemeente, moet bepaal of 'n kind belydenis moet aflê al dan nie.
- Hierdie verbintenis gaan oor die toeëiening van die genade in Jesus Christus. In die tweede plek verbind die jongmense hulle aan die kerk as 'n geloofsgemeenskap ('n skepping van God in Christus, deur die krag van die Gees) en nie aan 'n bepaalde kultuurgroep, ras of mense wat dieselfde taal praat nie.
- Daar moet weggedoen word met die gebruik dat jongmense skielik voor belydenisaflegging (en net dié een keer) intens deur 'n paneel van kerkraadslede ondervra word. Die fokus moet veel eerder val op deurlopende geloofsgesprekke wat nie skielik in die belydenisjaar begin nie, maar reeds vroeër in jongmense se lewens 'n aanvang neem.
- 'n Praktiese manier waarop daar aan die begeleiding in die finale fase voor belydenisaflegging – en ook daarna – aandag gegee kan word, is deur die implimentering van 'n mentorstelsel. Dit behels dat jongmense wat aandui dat hulle belydenis van geloof wil aflê, vir 'n sekere tydperk toevertrou sal word aan 'n mentor buite hulle onmiddellike familie. So 'n mentor dien as 'n voorbeeld vir die jongmense in die uitlewing van die geloof, en ook die implikasies wat belydenisaflegging vir hulle verantwoordelikhede in die gemeente inhou. Van hierdie mentor word verwag om vir 'n tydperk voor belydenisaflegging en ná belydenisaflegging intens by die jongmens se lewe betrokke te wees.
- Belydenisaflegging as liturgiese moment en as die geleentheid waarby die verbintenis waartoe die jongmens gekom het amptelik gemaak word, kan meer persoonlik ingeklee word. Die verbintenisaspek sal duideliker na vore kom en meer persoonlik beleef word indien jongmense 'n groter deel van die belydenisinhoud self bely en nie net “ja” antwoord op 'n aantal vrae nie.

- Daar moet meer aandag gegee word aan jongmense se behoefte aan simboliek by die geleentheid van belydenisaflegging, veral wat hulle persoonlike verbintenis betref. Jongmense moet begelei word om self so 'n simboliese handeling te kies, sodat dit hulle eie is, en sodat hulle hulle verbintenis daaraan kan koppel en daarin kan identifiseer.
- Daar moet meer geleentheid wees vir gelowiges om hulle verbintenis aan God en die gemeente, wat hulle amptelik gemaak het met belydenisaflegging, te hernu. Elke belydenisaflegging kan as só 'n geleentheid benut word.
- Daar moet weer in die gemeentes 'n afwagting geskep word rondom die belydenisaflegging van jongmense as 'n geleentheid waar lidmate voor hulle oë kan sien hoe God se beloftes waar word. Dit kan gedoen word deur die jongmense wat belydenis van geloof gaan aflê, langer voor die tyd aan die gemeente bekend te stel.

5. Samevatting

Die gemeente as 'n geloofsgemeenskap is een van die belangrikste agente in die godsdienstige sosialisering van die jongmens en speel daarom 'n baie belangrike rol in die begeleiding tot belydenisaflegging. In die begeleiding van jong gelowiges het die geloofsgemeenskap in die eerste plek die verantwoordelikheid om 'n visie vir die gemeente te formuleer wat die kerk erken as 'n skepping van God in Jesus Christus, deur die krag van die Heilige Gees, tot diensbaarheid aan die Koninkryk van God. Die geloofsgemeenskap het die verantwoordelikheid om te verseker dat dit wat die gemeente is (κοινωνία), sê (κήρυγμα), bid (λειτουργία) en doen (διακονία) in kongruensie met mekaar is. So 'n gemeente sal 'n suigkrag hê in die omgewing waar die Here haar geplaas het, wat jongmense eerder sal nader trek as wegstoot. Die geloofsgemeenskap het die verdere verantwoordelikheid om gemeenskap met jong gelowiges te beoefen deur hulle te aanvaar, te dien en met woord en daad te onderrig.

Die geloofsgemeenskap moet hulle verantwoordelikheid as agent van godsdienstige sosialisering opneem. Volwassenes moet begelei word om 'n hartsverandering en 'n fokusverskuiwing te ondergaan, sodat belydenisaflegging 'n antwoord word op God se beloftes vanuit en as deel van 'n ondersteunende gemeenskap van gelowiges. Die geloofsgemeenskap het ook die verantwoordelikheid om besonder aandag te gee aan die persoonlike geloofsverbintenis

van die jongmens aan God en die gemeente. Die jongmense se persoonlike verbintenis moet gedra word deur 'n kultuur van persoonlike verbintnisse en verantwoordbaarheid vir die verbintnisse binne die geloofsgemeenskap. Belydenisaflegging moet uiteindelik die hoogtepunt van 'n persoonlike verbintenis aan God en die gemeente wees. Dit moet gegrond wees in kennis en die gepaardgaande persoonlike toeëiening van die genade in Christus. Belydenisaflegging moet sodanig gebruik word dat die hele gemeente weer hulle persoonlike verbintenis aan God en die gemeente kan beleef.

Geraadpleegde bronne

- ANON. 2002. One anothers. <http://www.marriedadults.com/oneanother.php>
Date of access: 10 Jun. 2003.
- BREED, G. 1994. Kategese en geloofsopvoeding. Potchefstroom: PU vir CHO. (Th.D.-proefskrif.)
- BURGER, C. 1991. Gemeente en bediening: die dinamika van 'n Christelike geloofsgemeenskap. Kaapstad: Lux Verbi.BM.
- BURGER, C. 1999. Gemeentes in die kragveld van die Gees. Stellenbosch: BUVTON.
- CALHOUN, C., LIGHT, D. & KELLER, S. 1997. Sociology. 7th ed. New York: McGraw-Hill.
- CALVYN, J. 1965 [1554]. The acts of the apostles 1-13: Calvin's commentaries. Translated from the Latin by J.W. Fraser & W.J.G. McDonald. Grand Rapids: Eerdmans.
- DE WIT, M.W. & BOOYSEN, M.I. 1995. Socialization of the young child. Pretoria: Van Schaik.
- DU RAND, J.A. 1985. Die dinamiek van Christenskap: Koinonia. *Fax theologia*, 5(1):55-76.
- DUDLEY, C.S. 1994. Continual confirmation. *Christian-ministry*, 25(Jul-Aug):9.
- ERASMUS, J.A. 2001. Die praktyk van jeugbediening binne Gereformeerde gemeenteopbou. Potchefstroom: PU vir CHO. (M.Th.-verhandeling.)
- GETZ, G.A. 1976. Building up one another. Wheaton: Victor Books.
- HANEKOM, A.R. & HENDRIKS, H.J. 1996. Belydenisaflegging as oorgangsritueel. *Nederduitse Gereformeerde teologiese tydskrif*, 37(4):642-652.
- HEITINK, G. 1999. Practical theology: history, theory, action domains. Translated by Reinder Bruinsma. Grand Rapids: Eerdmans.
- HENRY, M. 1996. Matthew Henry's commentary on the whole Bible. Hendrickson: Peabody. (In Scholar's Library.) [CD-ROM.]
- HEYNS, L.M. & PIETERSE, H.J.C. 1990. Eerste treë in die praktiese teologie. Pretoria: Gnosis.
- HEYSTEK, P.H. 2000. 'n Prakties-teologiese ondersoek van die "mekaar"-opdragte in die *corpus paulinum* met die oog op kerklike geloofsgemeenskap. Potchefstroom: PU vir CHO. (Th.D.-proefskrif.)
- KILIAN, A.P. 1992. Geloofsbeslissing en geloofsbelydenis: 'n prakties-teologiese ondersoek na die teorie en praktyk van belydenisaflegging in die Nederduitse Gereformeerde Kerk. Pretoria: UP. (D.Div.-proefskrif.)

- KNUTTILA, M. 1996. *Introducing sociology: a critical perspective*. Ontario: Oxford University Press.
- LEUSCHNER, F.W. 2001. Die erediens as instrument in gemeentebou. Potchefstroom: PU vir CHO. (Th.M.-skripsie.)
- NEL, M. 1998. Jeugbediening: 'n inklusiewe gemeentelike benadering. Pretoria: RGN.
- OOSTENBRINK, J.W. 1996. Korporatiewe spiritualiteit en kleingroepleierskap. Potchefstroom: PU vir CHO. (Th.D.-proefskrif.)
- POPENOE, D., CUNNINGHAM, P. & BOULT, B. 1998. *Sociology: first South African edition*. South-Africa: Prentice Hall.
- PRINS, J.G.M. 1991. Kategese en geloofsoordrag deur sosialisering. *Nederduitse Gereformeerde teologiese tydskrif*, 32(2):250-259.
- SCHAEFER, R.T. & LAMM, R.P. 1997. *Sociology: a brief introduction*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- VAN DER VEN, J.A., DREYER, J.S. & PIETERSE, H.J. 1997. Belief in God among South-African youth and its relation to their religious socialization and praxis. *Hervormde teologiese studies*, 53(3):867-873.
- VAN DER WALT, B. 1976. Rypheid en aflegging van geloofsbelydenis. Potchefstroom: PU vir CHO. (Th.M.-verhandeling.)
- VAN WYK, G. & VENTER, C.J.H. 1993. Die gelowige ouer as geloofsvoorbeeld: prakties-teologiese perspektiewe op toerusting. (Ongepubliseer.)
- VAN WYK, I.W.C. 1995. Die gemeenskap van die heiliges. *Hervormde teologiese studies*, 51(3):732-752.
- VENTER, A.G.S. 1986. Die werk van die Heilige Gees in die opbou van die kerk volgens Handeling. Potchefstroom: PU vir CHO. (Th.D.-proefskrif.)
- VENTER, C.J.H. 1992. Diakoniologie en rasionaliteit: 'n verkenning. *In die Skriflig*, 26(1):29-51.
- VENTER, C.J.H. 1996. Die Woord in die werklikheid: wetenskapsteoretiese perspektiewe op diakoniologie. *In die Skriflig*, 29(1 & 2):181-202.
- WESTERHOF, J.H. 1976. *Will our children have faith?* New York: Seabury.
- ZERFASS, R. 1974. *Praktische Theologie als Handlungswissenschaft*. (In Klostermann, F. & Zerfass, R. *Praktische Theologie Heute*. München: Kaiser. S.164-177.)

Kernbegrippe:

belydenisaflegging
diakonia, kerugma, koinonia, leitourgia
geloofsgemeenskap
gemeenskap van gelowiges
sosialisering

Key concepts:

communion of the Saints
confirmation
diakonia, kerugma, koinonia, leitourgia
faith community
socialisation

